16.2.2022

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta
LiV@eduskunta.fi

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi poliittisen mainonnan avoimuudesta ja kohdentamisesta sekä Euroopan tason poliittisten puolueiden ja Euroopan tason poliittisten säätiöiden ohjesäännön muuttamisesta (U 73/2021 vp)

Liikenne- ja viestintäministeriö kiittää liikenne- ja viestintävaliokuntaa mahdollisuudesta lausua otsikkoasiassa ja esittää poliittisen mainonnan avoimuutta ja kohdentamista koskevasta asetuksesta seuraavaa:

Liikenne- ja viestintäministeriö kannattaa esitettyä valtioneuvoston kantaa ja asetusehdotuksen tavoitteita poliittisen mainonnan läpinäkyvyyden lisäämisestä.

Poliittista mainontaa koskeva asetusehdotus täydentää osaltaan digipalvelusäädösehdotuksen (DSA) sääntelyä, joka koskee muun ohella verkkoalustoilla käyttäjille näytettävää mainontaa. DSA-ehdotukseen sisältyy verkkoalustoja koskevia, verkkomainontaan liittyviä yleisiä läpinäkyvyysvelvoitteita. DSA:n osalta trilogineuvottelut ovat käynnistyneet ja neuvotteluissa on noussut yhtenä teemana esiin myös verkkoalustoilla tapahtuva kohdennettu mainonta. Valmis digipalvelusäädös tulee muotoutumaan neuvottelujen edetessä.

Digipalvelusäädökseen verrattuna nyt käsiteltävällä asetuksella laajennettaisiin poliittisen mainonnan yhteydessä ilmoitettavia tietoja sekä niiden palveluntarjoajien joukkoa, joihin sääntöjä sovelletaan. Poliittista mainontaa koskeva asetusehdotus on erityissääntelyä, joka asettaisi täydentäviä vaatimuksia suhteessa horisontaaliseen DSA:han, jossa ehdotetut verkkomainontaa koskevat vaatimukset soveltuvat kaikkeen mainontaan verkkoalustoilla. Digipalvelusäädöksessä asetettaisiin mainonnan läpinäkyvyysvaatimuksia verkkoalustoille, mutta poliittista mainontaa koskeva asetusehdotus kattaisi poliittisten mainosten julkaisijoiden koko kirjon sekä muut sellaiset palveluntarjoajat, jotka osallistuvat poliittisen mainonnan laadintaan, sijoitteluun, edistämiseen, julkaisemiseen ja levittämiseen.

Asetusehdotuksen mukaisesti poliittinen mainos tulisi merkitä selvästi poliittiseksi mainokseksi. Lisäksi mainoksen yhteydessä tulisi esittää tieto mainoksen rahoittajan henkilöllisyydestä ja siitä tahosta, joka valvoo rahoittajaa. Niin ikään mainoksessa tulisi antaa tietoa poliittisen mainoksen laajemmasta asiayhteydestä ja tavoitteista. Poliittisen mainokseen tulisi lisäksi sisällyttää saataville läpinäkyvyysilmoitus, joka sisältää tietoja muun muassa mainoksen rahoittajasta yhteystietoineen sekä mainokseen käytetystä rahamääristä ja niiden lähteistä. Myös ehdotetussa digipalvelusäädöksessä edellytettäisiin verkkoalustoilla mainosten merkitsemistä ja mainoksen esittäjän ilmaisemista. Poliittista mainontaa koskevan asetusehdotuksen vaatimuksilla täydennettäisiin siten DSA:n läpinäkyvyysvelvoitteita huomioimalla poliittisen mainontaan liittyvät erityispiirteet.

Sähköisen viestinnän palvelulaissa (917/2014) on sen 26 ja 26 a luvuissa säännöksiä audiovisuaalisesta kaupallisesta viestinnästä audiovisuaalisissa sisältöpalveluissa ja

videonjakoalustoilla. Luvuissa säännellään esimerkiksi mainosten tunnistettavuutta, mainosten sijoittelua ja määrää audiovisuaalisissa sisältöpalveluissa ja ohjelmien sponsorointia. Sähköisen viestinnän palvelulain sääntely perustuu tältä osin EU:n audiovisuaalisia mediapalveluja koskevaan direktiiviin (2010/13/EU). Nyt käsiteltävänä oleva asetusehdotus sisältää kuitenkin näihin vaatimuksiin nähden erilaista ja uudentyyppistä sääntelyä poliittiselle mainonnalle.

Liikenne- ja viestintäministeriö kiinnittää erityisesti huomiota siihen, että asetusehdotuksen määritelmiä tulisi pyrkiä tarkentamaan, sillä kuten valtioneuvoston U-kirjelmässäkin on todettu, ei asetus tällä hetkellä tarjoa riittävää tietoa siitä, milloin mainoksen julkaisijaa (poliittista mainontapalvelua) koskeva sääntely tulee sovellettavaksi. Lisäksi myös vastuiden selkeyttämiseen tulisi kiinnittää jatkovalmistelussa huomiota.

Henkilötietojen suojan osalta liikenne- ja viestintäministeriö pitää hyvänä asetusehdotuksen laajaa soveltamisalaa, jolla pyritään takaamaan korkea henkilötietojen suojan taso riippumatta siitä, missä mainonta tapahtuu. Jatkovalmistelussa olisi kuitenkin hyvä tehdä yhteistyötä niin DSA:n kuin ePrivacy-asetuksen valmistelun kanssa, jotta mahdolliset päällekkäisyydet sääntelyssä vältettäisiin.

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite
Eteläesplanadi 4
Helsinki
Postiosoite
PL 31
00023 Valtioneuvosto
Puhelin
029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@gov.fi
kirjaamo.lvm@gov.fi